

Udskriftsdato: 15. december 2025

AFG nr 10143 af 18/09/2007 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2007-6-530

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2007-6-530

Pressenævnets kendelse i sag 2007-6-530

Resumé

Klager – en virksomhed – klagede over en artikelserie i Berlingske Tidende.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Det følger af de vejledende regler om god presseskik, at et medie skal udvise kritik over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Der gælder efter omstændighederne en tilsvarende forpligtelse for mediet til at udvise særlig agtpågivenhed ved offentliggørelse af kommentarer og vurderinger, når disse indgår i nyhedsformidlingen af en sag, hvori den pågældende kan have en særlig personlig eller økonomisk interesse. [D] er fratrådt som næstformand i [K]’s bestyrelse, idet han var uenig i den kurs, som [K] fulgte. Dette gav Berlingske Tidende anledning til at udvise agtpågivenhed over for [C]s kommentarer, herunder valget af ham som kilde, men forholdet er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at god presseskik er tilsidesat. Pressenævnet bemærker i øvrigt, at det i artikelserien - herunder den 26. maj 2007 – klart fremgår, at [C] tilhørte et mindretal, der var uenigt med flertallet i [K]’s bestyrelse, og Pressenævnet udtaler ikke sin kritik.

Til de påklagede udsagn udtaler Pressenævnet:

Ad 1, 5, 6, 8, 16-20 og 22. Nævnet finder, at Berlingske Tidende i sin kritiske journalistik burde have været mere præcis i sin videregivelse af konkrete oplysninger. Nævnet finder imidlertid ikke, at det konkrete tilfælde giver anledning til at udtale kritik. Det forhold, at Berlingske Tidende herunder har forenklet oplysninger om ejerforhold og beregninger, er ikke i sig selv en overtrædelse af god presseskik. Pressenævnet bemærker, at avisen har uddybet ejerforholdene under overskrifterne ”[H] – i meget korte træk” og ”[K] og [G]”, og nævnet udtaler ikke kritik.

Ad 2, 3, 4, 9, 10, 12-15 og 21. Pressenævnet finder, at de påklagede udsagn er henholdsvis kilder i kapitalfondes, Berlingske Tidendes og [C]s vurderinger på baggrund af oplysningerne i artiklerne.

Ad 7. Pressenævnet finder det uheldigt, at det fremstår som om, det er den svenske søsterorganisation DF, der har tabt 1,6 mia. kr., når det retteligt er [G] Norden. Nævnet finder imidlertid, at forholdet ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at udtale kritik.

Ad 11. I overensstemmelse med redaktørens ret til at redigere mediet, er redaktøren berettiget til at beslutte, hvordan opsætningen af artiklen den 18. maj 2007 skal være. Nævnet finder, at opsætningen ikke misvisende, og nævnet udtaler ikke sin kritik.

Ad 23-24. [A] afslog at udtale sig vedrørende uroen i bestyrelsen til avisen, hvilket fremgår af artiklen den 19. maj 2007. Under disse omstændigheder finder Pressenævnet, at Berlingske Tidende ikke har tilsidesat god presseskik ved at undlade at kontakte klager i forbindelse med offentliggørelse af andre artikler i artikelserien. Nævnet udtaler ikke sin kritik. Pressenævnet finder videre, at det af artiklen af 26. maj 2007 fremgår, at der refereres til tidligere mødereferater og et mindretalsforslag. Henset til, at [A] ikke ønskede at udtale sig vedrørende disse forhold, finder Pressenævnet ikke anledning til at kritisere Berlingske Tidende for at anvende de pågældende citater. Pressenævnet bemærker dog, at det havde været

i bedst overensstemmelse med de presseetiske regler, at om Berlingske Tidende havde gjort opmærksom på, at citatet var syv måneder gammelt.

[K] har ved formand [A] og pressechef [B] klaget til Pressenævnet over en artikelserie i Berlingske Tidende den 18.-26. maj 2007, idet de mener, at god presseskik er tilsidesat.

1. Sagsfremstilling

Berlingske Tidende bragte den 18. maj 2007 en artikel under overskriften *"Milliardfloppet"* og underoverskriften *"[K]'s svenske søsterorganisation har på fem år tabt 1,6 mia. kr. og den danske brugsbevægelse har måttet aflevere over 80 procent af sit overskud til det snart opløste nordiske samarbejde i [G] Norden. Det kan ende med at koste den danske brugsbevægelse et milliardbeløb at slippe ud af [A]'s eventyrlige planer om en forbrugerstyret nordisk detailkæmpe. "Talentløst og amatøragtigt," siger ekspert."* Artiklen omhandlede de seneste års økonomiske udvikling i koncernen og nødvendigheden af at få tilført kapital for at kunne forbedre koncernens indtjening. Formand [A] holdes ansvarlig for den økonomiske udvikling. Af artiklen fremgår følgende:

"...

"Vi er i en situation, hvor vi ikke vil magte det alene, men har brug for den kapital, der også kommer udefra. Det skal vi afgøre, når vi kommer hen til målstregen", siger [A].

Blandt kilder i kapitalfonde, som Berlingske Nyhedsmagasin har talt med, anses et "partnerskab" med [K] som usandsynligt. Især fordi en kapitalfond ikke vil kunne få kontrol med virksomheden.

Da [K] for godt fem år siden og på stærk opfordring fra bestyrelsesformanden [A] besluttede at lægge alle de væsentligste forretningsaktiviteter sammen med sine nordiske søsterbevægelser i Norge og Sverige, var det måske den største beslutning i foreningens dengang 105-årige historie. Dengang advarede [A] om, at uden et stærkt samarbejde med de medlemsstyrede nordiske brugsbevægelser, ville [K] under alle omstændigheder blive tvunget til at finde en alliancepartner for at overleve.

...

Historisk fiasko: Lige nu ligner beslutningen en af de største fiaskoer i [A]'s formandsperiode – og i dansk detailhandel i mange år. Den har da også overskygget den kendsgerning, at indtjeningen i [K] stærkt hjulpet af de seneste års forbrugsboom herhjemme trods alt er stigende, men stadig håbløst halsende efter den A.P. Møller-ejede konkurrent herhjemme Dansk Supermarked (Føtex, Bilka og Netto) og andre europæiske konkurrenter.

Fiaskoen er af et sådant omfang, at den med stor sikkerhed ville have kostet topchefen jobbet i en privat ejet virksomhed, hvor en topchef formentlig ville have mistet jobbet for at have fejlvurderet situationen og ikke gjort forarbejdet til en fusion godt nok, mener adjunkt [F] fra Copenhagen Business School. Han har i flere år fulgt og forsket i andelsejede selskaber som Danish Crown, Arla og [K].

Det er katastrofale økonomiske resultater i den svenske søsterbevægelse KF, Kooperative Förbundet, som ellers i det første år af [G] Nordens levetid (2002) gav et overskud på 29 mio. kr., men den danske del, [G] Danmark, udviste et underskud på 43 mio. kr.

Allerede året efter var rollerne byttet om. Et dundrende underskud på 205 mio. kr. i Sverige, mens [G] Danmark kunne fremlægge et overskud på næsten det samme beløb, 208 mio. kr.

Alt i alt har den svenske underskudsforretning været et dyrt samarbejde for [K].

Svenske SK har i de fem år, samarbejdet i [G] Norden har eksisteret, tabt over 1,6 mia. kr. I forhold til den danske ejerandel på 38 procent svarer det til, at [K] gennem de seneste fem år har afleveret godt 620 mio. kr. i Stockholm. Eller over 80 procent af det overskud, som [K] har optjent i [G] Nordens levetid fra 2002 til i dag. Dertil kommer de omkostninger, som de tre brugsbevægelser og søsterorganisationer i øvrigt har haft i forbindelse med driften af den fælles nordiske koncern.

...

Et andet element i forklaringen på den kommende milliardregning til [K] er den svenske søsterorganisation KF, der trods de store tab på over 1,6 mia. kr. i [G] Nordens levetid, paradoksalt nok er uhyre velhavende. I 2005, da parterne – og især [G] Nordens daværende formand, [A] – stadig arbejdede indædt for en dyb integration af de tre nordiske brugsbevægelser, solgte [G] Norden 129 svenske ejendomme eller en tredjedel af den samlede ejendomsportefølje til den hollandske virksomhed ING Real Estate for 3,4 mia. kr. Officielt ud fra den begrundelse, at det ikke er [G] Nordens opgave at eje ejendomme.

...

En nødvendig rejse: [A] vil ikke kommentere de tal, værdier og beregninger, der indgår i den opsplitning af den nordiske [G]-koncern, som vil føre de enkelte driftsselskaber (for [K]’s vedkommende [G] Danmark) tilbage til de nordiske lande. Han vil heller ikke kommentere på spørgsmålet om, hvad [G] Norden reelt har kostet [K].

”Det her er ikke en historie om, at [K] har tabt milliarder på [G] Norden, at vi har tabt penge på det her overhovedet, og at det har kostet milliarder at købe det hjem. Der er en situation, hvor vi helt køligt forhandler om kriterierne for at splitte [G] Norden op, og det går efter planen. Selvfølgelig har vi en udfordring i og med, at vi kun ejer 38 procent af virksomheden, og det nok er sådan, at den danske del er lidt mere værd,” siger [A].

Man kan vel sige sig selv, at nogen skal dække tabet i den svenske forretning, heriblandt [G] Norden, med en ejerandel på 38 procent?

”Ja, det kan man. Det har vi gjort i fællesskab hvert år ved, at [G] Norden de første to år havde negativ bundlinje og to år med en positiv bundlinje.”

Men er du ikke enig i, at tabene i Sverige virker store?

”Jo, og det er også der, udfordringen ligger.”

Det er vel også derfor, man kan sige, at samarbejdet ikke kan fortsætte?

”Ja, man kan sige, at vi har valgt at satse på indkøbsfællesskabet og styrke det. Og så mener vi, at redskaberne til at lave en turnaround og fortsætte den gode udvikling i de enkelte lande ligger bedst på det nationale niveau. Det er vel en konstatering.

Så set i bakspejlet har [G] Norden vel ikke været nogen stor succes?

”Nej, men til gengæld vil jeg sige, at det har været en nødvendig rejse, når vi har modet til at sige, at det fælles nordiske driftsselskab ikke er det optimale, og at det fælles indkøbsselskab til gengæld kan styrkes. Derfor vil jeg ikke erkende, at det ikke var den rigtige beslutning i 2002, hvor vi havde nogle forudsætninger om nogle meget store kapitalkæder, der ville komme cyklende ind over Norden. De er ikke kommet. Nu er det nærheden til markedet, der er afgørende.

...”

Til artiklen var under overskriften *"Brugsen – i meget korte træk"* indsat følgende:

"Den 1. januar 2002 gik [K] sammen med sine svenske og norske søsterforeninger, KF og [G] NKL, og dannede aktieselskabet [G] Norden AB, som dermed blev nordens største detailvirksomhed. Samtidig dannede de tre datterselskaber og dagligvarevirksomheder [G] Danmark A/S, [G] Sverige AB og [G] Norden Trading A/S. Det daværende [K] blev altså delt op i henholdsvis [K] og [G] Danmark A/S.

..."

Avisen bragte videre under overskriften *"Hård kritik af [A]s formandskab i [K]"* og underoverskriften *"Brugsen. Den tidligere næstformand i [K]’s bestyrelse, ledelseskonsulent [C], anklager [A] og den øvrige bestyrelse for uansvarlig ledelse og mener, den har svigtet sit ansvar ved ikke at modernisere brugsbevægelsen. [A] afviser kritikken, der førte til en diskret, men ikke uddramatisk exit i [K]’s bestyrelse"* en artikel, hvoraf følgende fremgår:

"Den tidligere radikale kulturminister og højskoleforstander [A] bør træde tilbage som bestyrelsesformand for [K], når hans valgperiode udløber om to år. Ledelsen af Danmarks største dagligvarekoncern befinder sig i en blindgyde og har slet ikke levet op til sit ansvar om at modernisere virksomheden, der driver butikker som Kvickly, SuperBrugsen, Fakta og Irma.

Det mener tidligere næstformand i [K]’s bestyrelse [C], der i mere eller mindre ubemærket forlod sin post som næstformand i [K]’s bestyrelse for godt en måned siden. Trods den dramatiske exit i [K]’s øverste ledelse, har hverken [A] eller andre i [K]’s bestyrelse kommenteret den sønderlemmende kritik fra den nu forhenværende næstformand [C]. Indtil i dag.

[C], der til daglig er konsulent i offentlig ledelse og organisation, har gennem lang tid været dybt uenig i den kurs, som [K] med [A] i spidsen har udstukket.

Ifølge [C] har kursen alt for meget fokus på høj forbrugerprofil i [K] og for lidt på rollen som kommende majoritetsejer af dagligvarevirksomheden [G] Danmark.

Enig bestyrelse

"Vi har beklaget [C]s fratræden. Som samlet afviser bestyrelsen hans kritik, men har ikke ønsket en diskussion om det. Vi har den holdning, at når et medlemsvalgt bestyrelsesmedlem går af, er det vedkommendes eget valg, og det skal vi ikke gøre noget stort nummer ud af. [C] har fået lov at fremføre sin kritik, og det har vi taget til efterretning. Men vi er forundret, fordi han har været med i alt, hvad bestyrelsen har foretaget sig, uden at han har taget forbehold for noget som helst. Der er fuld enighed i bestyrelsen," siger [A], der afviser samtlige kritikpunkter.

[C] mener, der er behov for dybtgående ændringer i [K] og har talt ivrigt for det i bestyrelsen.

"Jeg mener, at [K] skal lave en helt ny politik, en ny struktur, og [så] skal den have et nyt navn, og de forslag vil blive ført frem på [K]’s kongres den 16. juni i Odense. I dag forsøger [K] kun at vinde kunder på de frelst hylder i butikkerne, men man bør satse langt mere kommercielt og understøtte [G] Danmark i at vinde kunder på alle hylder," siger [C].

Han forudser også en reform af hele den komplicerede foreningsstruktur i [K], hvor bl.a. den årlige kongres afskaffes, mens det såkaldte repræsentantskab skal styrkes.

"I dag drøfter foreningen [K] ikke forretningen, men udelukkende temaer som økologi, fair trade, etik og andre højprofilerede områder. Foreningen bør også have lov til at diskutere [G] Danmarks økonomiske resultater, men uden at træffe forretningsmæssige beslutninger. [K] skal knivskarpt bedømme, om [G]

Danmark står rigtigt i markedet i kundernes øjne. Det beskæftiger man sig overhovedet ikke med i dag,” siger [C].

Formanden har ordet

Han vurderer, at [K] er ved at gå helt i stå som forening, og at de som konsekvens vil være moden til at transformere sig til en lukket, selvsupplerende erhvervsdrivende fond.

”[K] har ikke en chance, hvis den ikke ændrer sig fra at være forbrugerorganisation til at være en egentlig ejerforening med vægt på forretningen og kunderne.

...”

Samme dag bragte avisen under overskriften ”[A] overvejer sin post i [K]” og underoverskriften ”Formandsvalg. [K]’s formand [A] har ikke gjort op med sig selv, om han vil stille sig til rådighed til en ny formandsperiode, når han er på valg i 2009. Heller ikke efter sitorstilede nederlag med [G] Norden, der er på vej mod en opløsning” en artikel, hvoraf følgende bl.a. fremgår:

”[A] bebudede fornyelse, og den kom i 2002 med det nye flagskib [G] Norden, der samlede [K] og de to søsterorganisationer i Sverige og Norge. Planen var en ny og slagkraftig nordisk kæmpe i detailhandlen, der bortset fra et centralt indkøbssamarbejde nu er på vej mod opløsning. Samarbejdet fungerer ikke, og i øjeblikket forsøger de tre parter og deres rådgivere gennem komplicerede forhandlinger at opløse samarbejdet og trække driftsselskaberne tilbage til Danmark, Sverige og Norge. Et stort nederlag for [A], der imidlertid fastholder, at [G] Norden ikke kan betegnes som fiasko.”

Berlingske Tidende bragte den 19. maj 2007 under overskriften ”[A] satte ambitiøs [K]-plan i stå” og underoverskriften ”BESTYRELSESURO. [K]’s bestyrelse var for få måneder siden langt fremme med en ambitiøs plan, der skulle modernisere foreningen [K]. Men arbejdet blev pludselig sat i stå af bestyrelsesformanden [A]. En beslutning, der fik næstformanden til at gå i protest” en artikel, hvoraf følgende fremgår:

”[K]’s bestyrelsen med [A] i spidsen var indtil for bare få måneder siden langt fremme med en ambitiøs plan, der skulle modernisere, forenkle og udvikle foreningen [K] (bl.a. Kvickly, SuperBrugsen, Irma og Fakta). Men arbejdet, der bl.a. ville afskaffe den årlige kongres i [K], blev pludselig sat i stå i januar af [K]’s bestyrelsesformand [A].

Forslaget om, hvordan foreningen [K] skulle moderniseres, havde ellers fået en positiv modtagelse efter en høring i [K]’s repræsentantskab, der er organiseret lige under bestyrelsen, og som høres i vigtige spørgsmål.

Efter hvad Berlingske Business erfarer kom [A] til bestyrelsen og indstillede, at arbejdet blev sat i stå. Forklaringen var, at [G] Danmark – som led i opløsningen af den fælles drift i [G] Norden-koncernen ([K] og de søsterorganisationer i Norge og Sverige, *red.*) – først skulle hjem, ligesom der også først skulle findes en afklaring af [K]’s medlemsordning (udbetaling af bonus til medlemmer, *red.*).

Plan standset

”Arbejdet med planen var så langt fremme, at bestyrelsen var klar til at gå til [K]’s årlige kongres med forslaget, men det blev altså stoppet,” siger ledelseskonsulent [C]. Han var næstformand i [K]’s bestyrelse indtil udgangen af marts i år, da han fratrådte bestyrelsen i protest med den kurs, [A] har udstykket for [K]’s udvikling i fremtiden.

Som omtalt i Berlingske Business i går, mener [C], at [K]'s bestyrelse befinder sig i en blindgyde, og at den ikke har levet op til sit ansvar om en modernisering henimod en moderne ejerforening, som skal støtte [G] i at vinde markedet.

Ifølge [C] har [K]'s nuværende ledelse alt for meget fokus på en høj forbrugerprofil, og alt for lidt på rollen som kommende erhvervsorienteret ejer af dagligvarekoncernen [G] Danmark.

[A] afviste i Berlingske i går kritikken og understregede, at der er fuld enighed i [K]'s bestyrelse. Konfronteret med de nye oplysninger om uroen i bestyrelsen, afviste [A] i går at tale med Berlingske Business.

...”

Til artiklen var under overskriften ”[K] og [G]” indsat en faktatekst næsten identisk med den, som blev bragt den 18. maj 2007 under overskriften ”Brugsen – i meget korte træk”.

Berlingske Tidende bragte den 26. maj 2007 en artikel under overskriften ”*Selvransagelse i [K]-toppen*” og underoverskriften ”*OPRYDNING. [A], formand for [K], der ejer landets største dagligvarekoncern, [G], har sået tvivl om kompetencerne hos bestyrelsesmedlemmerne i brugsforeningens mest magtfulde og folkevalgte forsamling*”. Af artiklen fremgår følgende:

”[K]'s formand de sidste ni år, den fhv. radikale kulturminister [A], havde en færdig plan klar om en tiltrængt og gennemgribende modernisering af den gamle brugsbevægelse, som skulle have været forelagt den årlige kongres om tre uger.

Men planen »Bestyrelsens forslag til principper for [K]'s fremtidige struktur«, uddelt på et repræsentantskabsmøde den 25. januar 2007 og som Berlingske Business er i besiddelse af, blev pludselig taget af bordet og vil ikke blive forelagt de over 300 delegerede på kongressen 16. juni i Odense.

Forklaringen er, at [A] og et stort flertal i bestyrelsen, der er [K]'s mest magtfulde organ, ønsker de komplicerede forhandlinger om en opløsning af den nordiske dagligvarekoncern [G] Norden på plads først.

Men før den opsigtsvækkende beslutning for få måneder siden – om at opløse samarbejdet med søsterorganisationerne i Sverige og Norge efter kun seks år levetid, og som især [A] havde storstillede planer med i 2002 – havde bestyrelsen ført langvarige diskussioner. Diskussionerne drejede sig om [K]-foreningens indviklede og demokratiske struktur, om bonusordningen for [K]'s 1,6 millioner medlemmer samt hele spørgsmålet om, hvordan fremtidens ejerskab af [G] (Kvickly, Super-Brugsen, Irma, Fakta m.fl.) skal udformes i fremtiden.

Under disse møder har [K]-formanden også lagt op til en større selvransagelse i den folkevalgte bestyrelse.

Fornødne evner

Mødereferater afslører, at [A] selv har stillet spørgsmål ved, om medlemmerne af [K]'s bestyrelse – de 12 medlemmer, som vælges og udpeges af butikkerne – besidder de fornødne evner og kompetencer som ejer af en stor dagligvarekoncern. En koncern, der opererer i et stærkt konkurrencepræget marked med bl.a. Dansk Supermarked og andre kæder.

[A]'s udtalelser refereres i et såkaldt mindretalsforslag fra bestyrelsesmedlemmet [D], Frederiksberg, og er offentliggjort på [K]'s hjemmeside, hvor [A] fra et tidligere møde i bestyrelsen referes for at sige, at

»det var indlysende, at der manglede kompetencer i [K]’s nuværende bestyrelse, og at et åbent valg i repræsentantskabet sikkert kunne råde bod på dette.«

Med forslaget om åbne valg til bestyrelsen i [K]’s repræsentantskab refererede [A] til bestyrelsens plan om, at den årlige kongres med over 300 delegerede fra butikkerne i brugsbevægelsen helt afskaffes, og at bestyrelsen inklusiv formanden burde vælges af repræsentantskabet. En forsamling på ca. 60 personer, der er organiseret lige under bestyrelsen, og som høres i vigtige spørgsmål.

Topstyring

[D] betegner holdningen hos flertallet i [K]’s bestyrelse som udtryk for topstyring, ligesom han har svært ved at forstå, at valg af færre bestyrelsesmedlemmer fra 12 til 9 skulle give flere kompetencer.

[A]s indirekte kritik af bestyrelsesmedlemmernes kompetencer fik [D] til at foreslå, at man først tager debatten om antallet medlemmer i [K]’s bestyrelse, derefter spørgsmålet om deres kompetencer:

”Det ville være en flot start og kunne også munde ud i en fastlæggelse af, hvilke kompetencer der skal være til stede for at kunne bestride hverv i [K]’s datterselskaber, herunder [G] Nordens bestyrelse.”

En slet skjult hentydning til [A]s egen rolle som tidligere formand i [G] Norden-koncernen og nuværende næstformand, indtil koncernen opløses.

Plan suspenderet

[K]-bestyrelsens forslag til kongressen, som altså blev taget af bordet, blev tillagt så stor betydning, at forslaget omfattede udskrivelse af nyvalg i hele foreningen, herunder også til formandsposten og [K]’s bestyrelse, ligesom der skulle holdes ekstraordinær kongres i begyndelsen af 2008. Dermed var der mulighed for valg af en helt ny ledelse i [K], som kunne sætte et nyt fokus og en mere målrettet ledelse.

Beslutningen om at suspendere planerne om [K]’s nye organisation og ikke fremlægge et forslag for kongressen fik den daværende næstformand [C] til at forlade [K]’s bestyrelse i protest. Han mener, at ledelsen i [K] befinder sig i en blindgyde og ikke lever op til sit ansvar om at modernisere foreningen ved at udsætte planen om fornyelse i [K], der ifølge hans opfattelse er hårdt tiltrængt. Han vil have et nyt [K] på plads samtidig med, at [G] Danmark købes ud af den nordiske koncern [G] Norden.

Han fremlægger derfor sit eget forslag på kongressen i næste måned. Han ønsker et præcist ejerfokus, en mere målrettet forening samt et nyt navn.

Ud af [G]

Først efter sommerferien – eller måske i slutningen af året – forventes en økonomisk og juridisk løsning på udfasningen af [G] Norden fra en driftskoncern med en omsætning på over 100 milliarder kroner til et fælles indkøbsselskab. Et kompliceret regnestykke, der kan ende med, at [K] i værste fald skal betale et milliardbeløb for at slippe ud af [G] Norden.

”Det er sandsynligt, at [K] allerede til efteråret vil indkalde til en ekstraordinær kongres, fordi de juridiske forhold omkring [G] Norden kræver en kongres. Den vil også kunne anvendes til at træffe beslutning om en ny struktur i [K], hvis vi er så langt i processen,” siger medlem af [K]’s bestyrelse [D] til Berlingske Business.”

Til artiklen var indsat et billede af [A] med teksten:

”Mødereferater viser, at formanden for [K], [A], har sat spørgsmålstejn ved, om medlemmerne af [K]’s bestyrelse besidder de fornødne evner og kompetencer.”

Samme dag bragte avisen på siden *Synspunkt* en kommentar af [E], souschef på Berlingske Business, under overskriften *"Er [A] fornyeren i [K]?"* og underoverskriften *"BRUGSTANKER. Kapitalfonde er klar til at kaste sig over [K]-godbidden med de 1,6 millioner medlemmer. Det kræver dog, at forbrugerdemokratiet opgives, og det kan koste formanden [A] posten. Er han klar til det?"*. Af kommentaren fremgår bl.a. følgende:

"På Berlingske Business og i Berlingske Nyhedsmagasin har vi de seneste uger ikke bare beskrevet [G] Norden-problemerne, men også personen [A]s problem. Der er voksende utilfredshed med [A], bl.a. udtrykt ved næstformanden [C], som forlod [K]-bestyrelsen i protest.

Det er en århundred-debat [K]-styret skal have. Der skal nye penge ind i Brugsen, og der skal en ny professionel bestyrelse i. Selv [A] har erkendt, at den nuværende bestyrelse i [G] Danmark ikke er god nok."

På [www.\[K\].dk](http://www.[K].dk) under linket "[D]s manus til artikel i Butikslederen" ligger manuskriptet *"Hvad skal en ny struktur bruges til?"* skrevet af [D], medlem af [K]'s bestyrelse. Af manuskriptet fremgår bl.a. følgende:

"[K]'s bestyrelse:

Flertallet foreslår bestyrelsen reduceret fra 12 til 9. Endnu mere topstyring. Formandens egen begrundelse på Hvidovre-mødet var, at det var indlysende, at der manglende [rettelig: mangler] kompetencer i [K]'s nuværende bestyrelse, og at et åbent valg i repræsentantskabet sikkert kunne råde bod på dette.

Nu er det nok ikke så indlysende, at valg af færre bestyrelsesmedlemmer skulle give flere kompetencer. Og hvorfor ikke først tage debatten om hvilke kompetencer, der forventes at føre til tillidshvervet som medlem af bestyrelsen? Det ville være en flot start, og kunne også munde ud i en fastlæggelse af hvilke kompetencer, der skal være til stede for at kunne bestride hverv i [K]'s datterselskaber, herunder [G] Nordens bestyrelse!"

2. Parternes synspunkter

2.1. [K]'s synspunkter

[K] har anført, at [C] er benyttet som nyhedskilde i samtlige artikler uden, at Berlingske Tidende har udvist kritisk sans over for [C]s personlige motiver for at få bragt kritiske artikler som afgående næstformand. Dette gør sig navnlig gældende i artiklen "Selvransagelse i [K]-toppen" af 26. maj 2007, hvor hans udtalelser ikke er understøttet af andre kilder, selvom det er Berlingske Tidende bekendt, at [K]'s øvrige bestyrelse står samlet i sagen.

[K] har anført, at der i artiklerne er en række faktuelle fejl. Til artiklen "Milliardfloppet" af 18. maj 2007 har [K] anført følgende:

1. "Den danske brugsbevægelse har måttet aflevere over 80 procent af sit overskud til det snart opløste nordiske samarbejde i [G] Norden". Faktum er, at den danske brugsbevægelse ikke har afleveret en eneste krone. Derimod har overskuddet i [G] Danmark A/S, som er et 100 procent ejet datterselskab af [G] Norden AB, naturligvis indgået i finansieringen af [G] Nordens udvikling - herunder også udviklingen i Danmark.

2. "Blandt kilder i kapitalfonde ... anses et "partnerskab" med [K] som usandsynligt". Faktum er, at et større antal kapitalfonde og et stort antal andre finansielle investorer på eget initiativ selv har henvendt sig til [K] for at få lov til at medvirke ved en eventuel fremtidig investering i [G] Danmark.

3. "Indtjeningen i [K] stærkt hjulpet af de seneste års forbrugsboom herhjemme trods alt er stigende, men stadig håbløst halsende efter den A.P. Møller-konkurrent herhjemme Dansk Supermarked." Faktum er, at Dansk Supermarked ikke er en konkurrent til [K] - for [K] er en forening og ikke en detailhandel. Derimod er [G] Danmark A/S en konkurrent til Dansk Supermarked - og faktum er, at [G] Danmarks indtjening de seneste år har været markant stigende og kraftigt haler ind på Dansk Supermarked. Faktum er desuden, at [G] Danmark vinder markedsandele i Danmark - også fra Dansk Supermarked.

4. "Fiaskoen er af et sådant omfang, at den med stor sikkerhed ville have kostet topchefen jobbet i en privat ejet virksomhed". Faktum er, at [G] Norden AB skiftede koncernchef i januar 2007. Ud gik svenske Svein Skorstad - og ind kom danske Per Bank, som nu både er VD for [G] Norden AB og samtidigt er adm. direktør for [G] Danmark.

5. "Det er fatale økonomiske resultater i den svenske søsterbevægelse KF, Kooperative Förbundet, som ellers i det første år af [G] Nordens levetid (2002) gav et overskud på 29 mio. kroner." KF er en forening ligesom [K]. KF ejer 40 procent af aktierne i [G] Norden AB. KF har ikke haft fatale økonomiske resultater, tværtimod har KF en overordentligt god soliditet. [G] Nordens 100 procent ejede svenske datterselskab, [G] Sverige, har til gengæld haft indtjeningsmæssige problemer på grund af meget hård konkurrence fra bl.a. ICA, som er ejet af den internationale detailhandelsmastodont Ahold.

6. Regnestykket i afsnittet "Svenske SK har i de fem år..." er fejlbehæftet og forsimplet til ukendelighed. [G] Norden har bidraget med overordentligt store beløb til udviklingen af [G] Sverige, men har også bidraget med store trecifrede millionbeløb til udvikling af butiksnettet i [G] Danmark og til en betragtelig sænkning af priserne på det danske marked.

7. "Den svenske søsterorganisation KF, der trods de store tab på over 1,6 mia. kr.". KF har ikke tabt penge - KF er foreningen, som ejer 40 procent af aktierne i [G] Norden AB, men [G] Norden AB har tabt penge på sit svenske 100 procent ejede datterselskab, [G] Sverige.

8. "KF... paradoksalt nok er uhyre velhavende. I 2005... solgte [G] Norden 129 svenske ejendomme..." Faktum er, at ja, KF er velhavende, men det har intet med [G] Norden at gøre. At [G] Norden AB i 2005 solgte ejendomme, øgede [G] Nordens værdi, og et tre cifret millionbeløb er i øvrigt investeret i det danske marked.

Til artiklen "Hård kritik af [A]s formandskab i [K]" af 18. maj 2007 har [K] anført følgende:

9. "Ledelsen af Danmarks største dagligvarekoncern befinder sig i en blindgyde". Faktum er, at [K] langt fra udgør ledelsen af Danmarks største dagligvarekoncern. [K] ejer 38 procent af aktierne og er derfor afhængig af, hvad to andre ejere, svenske KF med 42 procent af aktierne og norske NKL med 20 procent af aktierne, mener.

10. "[C] ... har gennem lang tid været dybt uenig i den kurs, som [K] med [A] i spidsen har udstukket". Faktum er, at [C] har været enig i samtlige konklusioner, [K]s bestyrelse har truffet de seneste år - og [C] har derfor, frem til sin udtræden af bestyrelsen i marts 2007, underskrevet samtlige bestyrelsesreferater uden at ønske at få ført et eventuelt andet synspunkt til referat - hvilket ellers bruges ganske ofte af andre bestyrelsesmedlemmer.

11. At [C] er dybt uenig, kædes ikke af journalisten sammen med et senere citat fra [A] i artiklen om, at [K]s øvrige bestyrelsesmedlemmer "er forundret, fordi han ([C], red.) har været med i alt, hvad bestyrelsen har foretaget sig, uden at han har taget forbehold for noget som helst."

Faktum er, at [C] først efter, at han er udtrådt af [K]s bestyrelse, formulerer sine 3 kongresforslag. [C] har fx således ikke i [K]s bestyrelse på noget tidspunkt udtalt et ønske om, at [K]s navn efter hans mening skal nævnes, hvilket dog ellers må siges at være hans mest vidtgående af forslagene.

12. "I dag drøfter foreningen [K] ikke forretningen." Faktum er, at [G] Nordens koncernledelse deltager på samtlige møder i [K]s bestyrelse og repræsentantskab med en længere statusorientering om resultatudviklingen - og drøftelsen om [G] Norden, herunder [G] Danmark, fylder mellem 20 og 50 procent af samtlige møder.

13. "[K] har ikke en chance, hvis ikke den ændrer sig fra at være en forbrugerorganisation til at være en egentlig ejerforening med vægt på forretning og kunderne". Faktum er, at [K]s kongres i juni 2006 ændrede [K]s rolle og mål. Inden da var [K]s mål at være en markant medlems- og forbrugerorganisation. Siden juni 2006 har målet været, at [K] skal være medejer af [G], Nordens stærkeste dagligvarekoncern med attraktive butikker og et konkurrencedygtigt vareudbud, der også fremmer sundhed og en bæredygtig udvikling.

Til artiklen "[K] - [G]: [A] overvejer sin post i [K]" af 18. maj 2007 har [K] anført følgende:

14. "Heller ikke efter sit storstilede nederlag med [G] Norden, der er på vej mod en opløsning". [G] Norden er ikke ved at gå i opløsning. Det nordiske indkøbssamarbejde fortsætter i et fælles nordisk ejet selskab - og det fælles nordiske indkøb vil endog vokse betragteligt i styrke.

15. "Samarbejdet fungerer ikke". Faktum er, at der er et glimrende samarbejde, men [G] Norden kan ikke løfte udfordringerne på det svenske marked uden tilførsel af ekstra kapital, hvilket vil forrykke ejerforholdene mellem de 3 nuværende ejere af koncernen. Derfor må ejerformen ændres, da fx [K] ikke kan acceptere kun at eje fx 20 procent af aktierne i [G] Norden.

Til artiklen "[A] satte ambitiøs [K]-plan i stå" af 19. maj 2007 har [K] anført følgende:

16. "[K]s bestyrelse med [A] i spidsen var indtil for bare få måneder siden langt fremme med en ambitiøs plan, der skulle modernisere, forenkle og udvikle foreningen [K] (bl.a. Kwickly, SuperBrugsen, Irma og Fakta)." Faktum: [K] ejer ikke Kwickly, SuperBrugsen, Irma og Fakta. [K] ejer 38 procent af aktierne i [G] Norden AB, som gennem sit 100 procent ejede danske datterselskab, [G] Danmark, ejer de omtalte kæder.

17. "Forslaget ... havde ellers fået en positiv modtagelse efter en høring i [K]s repræsentantskab, der er organiseret lige under bestyrelsen". Faktum: Repræsentantskabet er ikke organiseret lige under bestyrelsen.

18. "... som led i opløsningen af den fælles drift i [G] Norden-koncernen ([K] og de søsterorganisationer i Norge og Sverige).." Faktum: [K] er ikke en del af [G] Norden koncernen. Det er [K]s søsterorganisationer i Norge og Sverige heller ikke. De tre organisationer ejer imidlertid tilsammen [G] Norden AB.

Til artiklen "Selvransagelse i toppen" af 26. maj 2007 har [K] anført følgende:

19. "Den årlige kongres med over 300 delegerede fra butikkerne og brugsbevægelsen helt afskaffes, og at bestyrelsen inkl. formanden burde vælges af repræsentantskabet. En forsamling på ca. 60 personer, der er organiseret lige under bestyrelsen." Faktum er, at repræsentantskabet ikke er organiseret lige under bestyrelsen. Repræsentantskabets medlemmer vælges blandt et antal lokale bestyrelser eller butiksråd for områdets butikker og er dermed det enkelte medlems mest direkte adgang til indflydelse i [K]. Med det omtalte strukturforslag ville repræsentantskabet overtage kongressens beføjelser og blive [K]s øverste organ med ret til at lave vedtægter, vælge formand og vælge bestyrelse.

20. "[K] ejer [G] Danmark A/S". Faktum er, at [K] ejer 38 procent af aktierne (og er dermed mindretalsaktionær) i [G] Norden AB. Det er [G] Norden AB, der ejer [G] Danmark A/S.

Til artiklen "Er [A] fornyeren i [K]?" af 26. maj 2007 har [K] anført følgende:

21. "Den voksende utilfredshed med [A]". Faktum er, at utilfredsheden ikke er voksende, hvilket Berlingske Tidende heller ikke har ført sandhedsvidne på. I samtlige artikler har været to kritikere af [K]s formand: Et nuværende bestyrelsesmedlem, [D], som gennem hele sin mangeårige valgperiode har været i opposition til [K]s formand, samt et afgået bestyrelsesmedlem, [C], som først efter sin afgang har fremført en kritik af [K]s ledelse. At en kritiker nu er blevet til to kritikere - ud af [K]s samtlige 1,6 millioner medlemmer - kan vel næppe kaldes en synderligt voksende utilfredshed.

22. "Der skal nye penge ind i Brugsen". Det er langt fra sikkert - og det er langt fra sikkert, hvorfra disse penge i givet fald skal komme. En meget lidt sandsynlig udvej er at inddrage kapitalfonde, selv om mange fonde har vist meget stor interesse for at få lov til at investere i [G] Danmark.

23. [A], der tegner [K]s top ikke er blevet hørt eller kontaktet i forbindelse med denne artikel. I dagene før offentliggørelsen blev [K] kontaktet af Berlingske Tidende, der gerne ville give [A] mulighed for at udtale sig i sagen, selvom formanden tidligere havde frabedt sig at udtale sig til avisen. [A] og pressechef [B]s mailadresser blev ved den lejlighed udleveret, så eventuelle spørgsmål kunne sendes til disse. Berlingske Tidende vendte imidlertid ikke tilbage.

24. I artiklen er nye og gamle citater blandet. Citatet "Det er sandsynligt, at [K] allerede til efteråret vil indkalde til ekstraordinær kongres..." er nyt, hvorimod følgende citat er fra en syv måneder gammel artikel i bladet "Butikslederen" nr. 23/2006 – artiklen er tilgængelig på en intern side for medlemsvalgte [K] medlemmer, forum.dk:

"[A]s indirekte kritik af bestyrelsesmedlemmernes kompetencer fik [D] til at foreslå, at man først tager debatten om antal medlemmer i [K]s bestyrelse, derefter spørgsmålet om deres kompetencer:

"Det ville være en flot start og kunne også munde ud i en fastlæggelse af, hvilke datterselskaber, herunder [G] Nordens bestyrelse." En slet skjult hentydning til [A]s egen rolle som tidligere formand i [G] Norden-koncernen og nuværende næstformand, indtil koncernen opløses."

Citatet er anvendt uden, at Berlingske Tidende gør opmærksom på, at citatet er bragt på et tidligere tidspunkt, i anden sammenhæng og i et andet medie. Dette burde avisen have gjort opmærksom på, idet læseren på baggrund af billedet og overskriften vil få den opfattelse, at det er [A]s selvransagelse, der henvises til, og at han derfor indgår i kildematerialet til artiklen.

2.2. Berlingske Tidendes synspunkter

Berlingske Tidende har oplyst, at avisen betragter [C] som en vigtig og troværdig kilde. Han har som næstformand været særdeles centralt placeret i [K]-bestyrelsen. [A] bliver i artiklen den 18. maj 2007 konfronteret med [C]s kritik og får mulighed for at kommentere denne kritik.

Til de påklagede faktuelle fejl, har Berlingske Tidende anført følgende:

Artiklen "Milliardfloppet" af 18. maj 2007:

Ad 1-2.

Avisen fastholder sin udlægning.

Ad 3.

Af hensyn til forståelsen hos læserne er [K]/[G] Danmark omtalt som en enhed. Med hensyn til indtjening kan det konstateres, at [K]/[G] fortsat er langt bagefter Dansk Supermarked, også selvom [K]/[G] har forbedret sig en kende på det seneste.

Ad 4.

Citatet stammer fra adjunkt [F] og er rettet mod [K]'s øverste ledelse, hvis rolle er helt central med dannelsen af [G] Norden. [F] har ikke over for Berlingske Tidende tilkendegivet, at han ikke står ved sine udtalelser.

Ad 5-8.

KF er omtalt som en enhed af hensyn til forståelsen hos læserne. Ofte med betegnelserne "den norske" ejerandel, den "svenske" ejerandel, etc. Avisen fastholder sin udlægning af, at det er betydelige tab i den svenske del af [G] Norden-koncernen, der er den væsentligste forklaring på, at de tre organisationer må opløse driftssamarbejdet.

Artiklen "Hård kritik af [A]s formandskab i [K]" af 18. maj 2007:

Ad 9-13.

Citaterne bygger på interview med [C]. Avisen fastholder, at den tidligere næstformand i kraft af sine mange år i [K]'s øverste ledelse er en central kilde i diskussionen om [K]'s fremtid og dermed også [G]'s fremtid. Senest med hans forslag på den afholdte kongres. [A] har kommenteret kritikken og erklæret sig uenig.

Berlingske Tidende har ved flere lejligheder beskrevet, hvordan organisationen og ejerstrukturen er i [G] Norden.

Artiklen "[K] – [G]: [A] overvejer sin post i [K]" af 18. maj 2007:

Ad 14 og 15.

Berlingske Tidende har nævnt, at de tre organisationer fortsætter deres indkøbssamarbejde.

Til artiklen "[A] satte ambitiøs [K]-plan i stå" af 19. maj 2007 har Berlingske Tidende henvist til besvarelsen af lignende punkter under de andre artikler.

Artiklen "Selvransagelse i toppen" af 26. maj 2007:

Ad 19 og 20.

Berlingske Tidende har ved flere lejligheder beskrevet ejerstrukturen. At [K] ikke ejer [G] Danmark 100 procent, men er delejer af det danske selskab via selskabet [G] Norden, har ikke betydning for relevansen i artiklen.

Artiklen "Er [A] fornyeren i [K]?" af 26. maj 2007:

Ad 21 og 22.

Synspunktet er udtryk for en holdning til situationen i [K]'s ledelse set over en længere periode. At to så fremtrædende medlemmer som bestyrelsesmedlem [D] og næstformand [C] udtrykker sig så kritisk om [K] er i sig selv et symptom på, at det er relevant at beskæftige sig med ledelsen i [K]. At [D] ifølge [A] "gennem hele sin mangeårige valgperiode har været i opposition til [K]'s formand" gør det relevant at stille spørgsmålet, om [A] er fornyeren i [K].

Ad 23.

[A] er blevet interviewet til to artikler, indtil han selv ikke længere ønskede udtale sig, hvilket også fremgår af artiklen af 19. maj 2007, hvoraf det fremgår ”Konfronteret med de nye oplysninger om uroen i bestyrelsen, afviste [A] i går at tale med Berlingske Tidende”. I en efterfølgende mailkorrespondance har [A] gjort det klart, at han ikke ønsker at tale med Berlingske Tidende. Berlingske Tidende har beklaget, at man ikke over for læserne i artiklen af 26. maj 2007 oplyste, at [A] ikke ønskede at udtale sig.

Ad 24.

Det ene citat er fra Berlingske Tidendes Business-sektion, det andet citat fra [D]s artikel ”Hvad skal en ny struktur bruges til?”, der fortsat ligger på [K]’s egen hjemmeside. Avisen har afvist at vildlede læseren ved at anvende udtalelser, der ligger tilbage i tiden. Det fremgår endvidere af artiklen, at opgøret mellem [D] og [A] er foregået på et tidligere tidspunkt. Avisen har henvist til udsagnet: ”[A]s indirekte kritik af bestyrelsesmedlemmernes kompetencer fik [D] til at foreslå...”

Det er relevant at bringe et billede af [A] som formanden for en virksomhed, når artiklen handler om selvransagelse i [K]-toppen, ligesom formanden ved en tidligere lejlighed har udtrykt behov for, at der ses nærmere på kompetencerne i [K]’s bestyrelsessammensætning. Overskriften henviser til [A]s selvransagelse, hvilket fremgår af udsagnet ”Mødereferater afslører, at [A] selv har stillet spørgsmål ved, om medlemmerne af [K]’s bestyrelse (altså også ham selv) – de 12 medlemmer, som vælges og udpeges af butikkerne – besidder de fornødne evner og kompetencer som ejer af en stor dagligvarekoncern.”

3. Pressenævnets afgørelse og begrundelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jesper Rothe, Jan Kristensen, Kaare R. Skou og Ole Askvig.

Det følger af de vejledende regler om god presseskik, at et medie skal udvise kritik over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Der gælder efter omstændighederne en tilsvarende forpligtelse for mediet til at udvise særlig agtpågivenhed ved offentliggørelse af kommentarer og vurderinger, når disse indgår i nyhedsformidlingen af en sag, hvori den pågældende kan have en særlig personlig eller økonomisk interesse. [D] er fratrådt som næstformand i [K]’s bestyrelse, idet han var uenig i den kurs, som [K] fulgte. Dette gav Berlingske Tidende anledning til at udvise agtpågivenhed over for [C]s kommentarer, herunder valget af ham som kilde, men forholdet er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at god presseskik er tilsidesat. Pressenævnet bemærker i øvrigt, at det i artiklerien - herunder den 26. maj 2007 – klart fremgår, at [C] tilhørte et mindretal, der var uenigt med flertallet i [K]’s bestyrelse, og Pressenævnet udtaler ikke sin kritik.

Til de påklagede udsagn udtaler Pressenævnet:

Ad 1, 5, 6, 8, 16-20 og 22. Nævnet finder, at Berlingske Tidende i sin kritiske journalistik burde have været mere præcis i sin videregivelse af konkrete oplysninger. Nævnet finder imidlertid ikke, at det konkrete tilfælde giver anledning til at udtale kritik. Det forhold, at Berlingske Tidende herunder har forenklet oplysninger om ejerforhold og beregninger, er ikke i sig selv en overtrædelse af god presseskik. Pressenævnet bemærker, at avisen har uddybet ejerforholdene under overskrifterne ”Brugsen – i meget korte træk” og ”[K] og [G]”, og nævnet udtaler ikke kritik.

Ad 2, 3, 4, 9, 10, 12-15 og 21. Pressenævnet finder, at de påklagede udsagn er henholdsvis kilder i kapitalfondes, Berlingske Tidendes og [C]s vurderinger på baggrund af oplysningerne i artiklerne.

Ad 7. Pressenævnet finder det uheldigt, at det fremstår som om, det er den svenske søsterorganisation DF, der har tabt 1,6 mia. kr., når det retteligt er [G] Norden. Nævnet finder imidlertid, at forholdet ikke i sig selv er tilstrækkelig til at udtale kritik.

Ad 11. I overensstemmelse med redaktørens ret til at redigere mediet, er redaktøren berettiget til at beslutte, hvordan opsætningen af artiklen den 18. maj 2007 skal være. Nævnet finder, at opsætningen ikke misvisende, og nævnet udtaler ikke sin kritik.

Ad 23-24. [A] afslog at udtale sig vedrørende uroen i bestyrelsen til avisen, hvilket fremgår af artiklen den 19. maj 2007. Under disse omstændigheder finder Pressenævnet, at Berlingske Tidende ikke har tilsidesat god presseskik ved at undlade at kontakte klager i forbindelse med offentliggørelse af andre artikler i artikelserien. Nævnet udtaler ikke sin kritik. Pressenævnet finder videre, at det af artiklen af 26. maj 2007 fremgår, at der refereres til tidligere mødereferater og et mindretalsforslag. Henset til, at [A] ikke ønskede at udtale sig vedrørende disse forhold, finder Pressenævnet ikke anledning til at kritisere Berlingske Tidende for at anvende de pågældende citater. Pressenævnet bemærker dog, at det havde været i bedst overensstemmelse med de presseetiske regler, at om Berlingske Tidende havde gjort opmærksom på, at citatet var syv måneder gammelt.

Afgjort den 18. september 2007.